

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Ecologische inventarisatie Flaeijelfeest, Oudehorne

projectnummer: 553.00.02.00.00.

Onderwerp: Ecologische inventarisatie terrein Flaeijelfeest

Datum: 13-11-2019

Inleiding

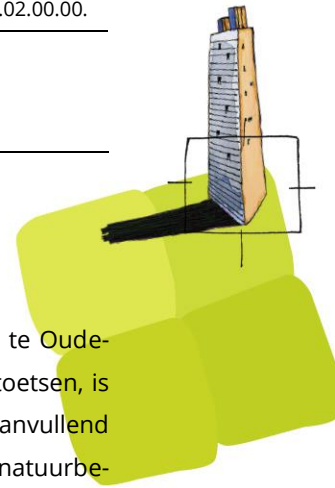
KADER

De initiatiefnemer is voornemens om op een aantal percelen ter hoogte van Buitenweg 7 te Oudehorne een meerdaags evenement te organiseren. Om de uitvoerbaarheid van dit plan te toetsen, is een inventarisatie van natuurwaarden uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 2 oktober 2019 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden waren: onbewolkt, circa 9°C, droog en weinig wind.

PLANGEBIED

Het plangebied ligt ten zuiden van de Buitenweg te Oudehorne. Ten westen wordt het terrein begrenst door het Sevenaerpad, ten oosten door een bosgebied van Staatsbosbeheer en ten zuiden door een watergang met wandelpad (figuur 1). Het plangebied bestaat in de huidige situatie uit een aantal agrarisch gebruikte percelen die ten tijde van het veldbezoek in gebruik waren als grasland, akker met aardappels en kale akker. Door het plangebied heen liggen van noordwest naar zuidoost een houtsingel met wandelpad en een onderbroken houtsingel. In het plangebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Omgrenzing plangebied

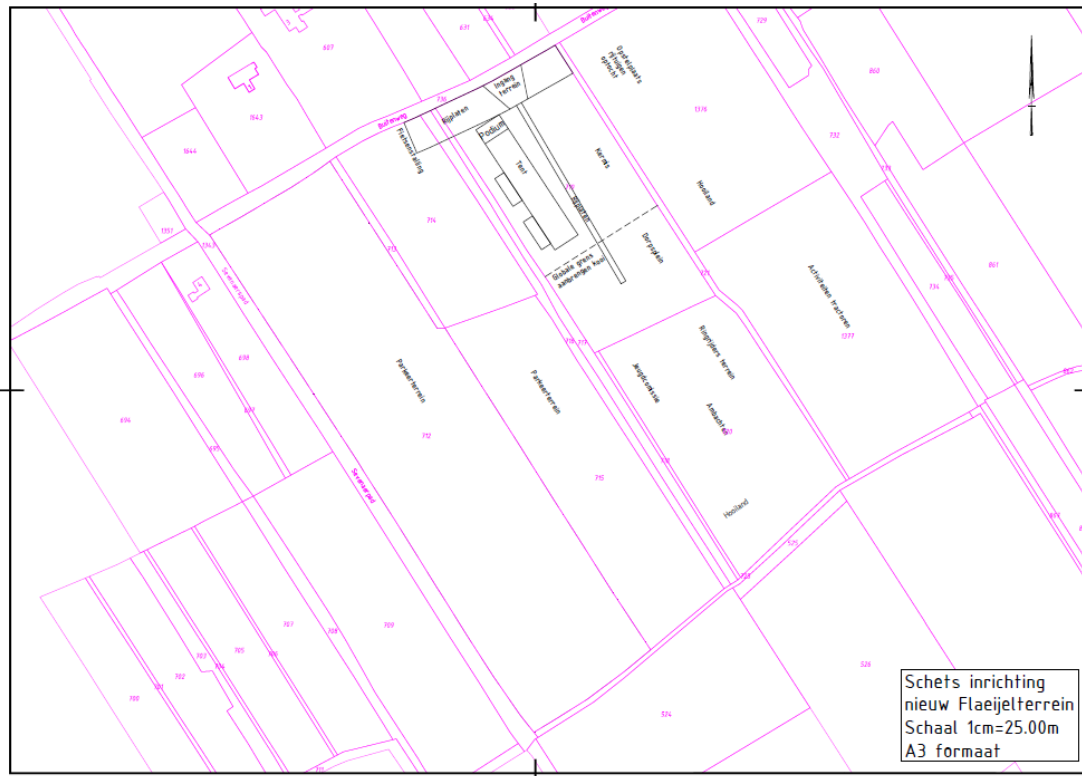
Evenement

Het voornemen bestaat uit het gebruik van het plangebied ten behoeve van een driedaags evenement in het laatste weekend van de maand september. Dit evenement vindt nu nog plaats op een ander terrein. Voor de duur van het gebruik van het plangebied als evenemententerrein, inclusief op- en afbouw, zal vanaf 2020 per jaar in totaal 3 weken (inclusief op- en afbouw) gereserveerd worden. In de navolgende jaren zal deze periode nagenoeg gelijk zijn. Op het terrein wordt het Flaeijfeest georganiseerd. Het zwaartepunt ligt op de zaterdag met een eendaags openluchtmuseum. Op donderdag-, vrijdag- en zaterdagavond is er over het algemeen sprake van een muziekprogramma in een feesttent. In 2019 ging het om de volgende bezoekersaantallen:

- Donderdagavond 1.500
- Vrijdagmiddag 500
- Vrijdagavond 3.000
- Zaterdag overdag 12.000
- Zaterdagavond 4.500
- Zondagochtend 200
- Zondagmiddag 500

Voor de komende jaren wordt uitgegaan van maximaal 25.000 bezoekers voor het gehele evenement. Het maximale aantal bezoekers per dag wordt geborgd in de regels van het bestemmingsplan. Het festivalterrein zelf wordt ten hoogte van Buitenweg 5 beoogd. De andere percelen zullen gebruikt worden als parkeerterrein voor auto's en fietsen.

Figuur 2 indeling van het evenemententerrein

Inrichting van het terrein

De indeling van het evenemententerrein wordt weergegeven in figuur 2.

Op het evenemententerrein wordt 1 tent geplaatst. Het terrein is toegankelijk via rijplaten. Tussen de houtsingel en het parkeerterrein aan de zuidwest zijde wordt een strook van 5 meter vrijgehouden, waar niet geparkeerd zal worden. Dit geldt ook een strook tussen bosgebied en het parkeerterrein voor de tractoren. Er wordt geen verlichting ingezet die lichtuitstraling veroorzaakt op opgaande beplanting.

Een impressie van het plangebied gezien richting het zuiden en zuidwesten op 2 oktober 2019

Soortbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);
- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFF) via Quickscanhulp.nl³ (© NDFF - quickscanhulp.nl 21-10-2019 14:34:47') blijkt dat binnen een straal van een kilometer rond het plangebied diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het betreffen met name vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, reptielen en amfibieën en twee libellensoorten.

Het grasveld binnen het plangebied bestaat uit voedselrijk grasland met algemene grassoorten, zoals Engels raaigras en andere algemene plantensoorten als ridderzuring. In de houtsingels binnen het

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

³ Quickscanhulp.nl is een online applicatie waarmee een afgeleide van data uit de NDFF wordt weergegeven. Het is daarmee een hulpmiddel voor ervaren ecologen om te bepalen of een beschermde soort wel of niet in het plangebied kan voorkomen. Quickscanhulp.nl geeft aan op welke afstand waarnemingen van beschermde soorten in relatie tot het plangebied zijn aangekomen. Voor Quickscanhulp.nl worden alleen gevalideerde waarnemingen gebruikt.

plangebied staan verschillende boom -en struiksoorten, zoals hulst, zwarte els en eik. Langs de Buitenweg staan eiken, met brem, wilde lijsterbes en braam.

Beschermde plantensoorten zijn niet aangetroffen en zijn gezien de terreingesteldheid en het ontbreken van geschikt biotoop ook niet op het evenemententerrein te verwachten.

De weides zelf zijn ongeschikt voor broedvogels. Zo is het terrein ongeschikt voor weidevogels door de nabijheid van opgaande beplanting en bebouwing. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten (of andere aanwijzingen die duiden op de aanwezigheid) van broedvogels met een jaarrond beschermde nestplaats aangetroffen. Het plangebied vormt mogelijk een klein onderdeel van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten als roek en buizerd.

In het omliggende groen om het evenemententerrein zijn enkele meer algemeen voorkomende vogels broedend te verwachten. Tijdens het veldbezoek op 2 oktober 2019 zijn soorten als koolmees en staartmees aangetroffen in de struiken langs de Buitenweg. Verder zijn nog soorten als roodborst, winterkoning, zwartkop, vink en merel te verwachten in de houtsingels. De nesten van deze soorten zijn alleen tijdens het broedseizoen beschermd.

In de bomen in de houtsingels zijn tijdens het veldbezoek op het eerste gezicht geen holtes, spleten of scheuren aangetroffen die kunnen leiden tot vleermuisverblijfplaatsen. Echter konden niet alle bomen goed worden onderzocht, daardoor kunnen vleermuisverblijfplaatsen in bomen niet worden uitgesloten. Het evenemententerrein en de directe omgeving kan mogelijk onderdeel vormen van het foerageergebied van vleermuizen, zoals de uit de omgeving bekende rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis (Quickscanhulp.nl). Dit geldt met name voor de groene randen met opgaande beplanting om het plangebied. De opgaande beplanting ten oosten van het project gebied en de eiken langs de Buitenweg maken onderdeel uit van een doorlopende opgaande structuur en vormen zodoende mogelijk onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen.

Het evenemententerrein is geschikt als vaste verblijfplaats voor algemene grondgebonden zoogdieren, zoals veldmuis, egel en haas. Deze soorten kunnen ook foerageren in de (groene randen) van het plangebied. Tijdens het veldbezoek is een damhert waargenomen, die vanuit het oostelijke bosgebied in de richting van de houtsingel vluchtte. Uit de directe omgeving zijn ook minder algemene grondgebonden zoogdieren bekend, zoals das en eekhoorn. Deze vinden hun leefgebied en burcht/nesten waarschijnlijk in het oostelijk gelegen bosgebied en kunnen incidenteel in het plangebied foerageren.

Door het plangebied loopt een sloot, die kan dienen als voortplantingsbiotoop voor algemene amfibieën soorten zoals bruine kikker en gewone pad. Deze kunnen ook de oevers en delen van het weiland gebruiken als leefgebied. Meer kritische soorten zoals heikikker worden niet in het plangebied verwacht vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater en landbiotoop.

Beschermde soorten uit de soortgroep vissen, reptielen en ongewervelden zijn niet in het plangebied te verwachten vanwege het ontbreken van geschikt biotoop.

TOETSING

Vogels

Het evenement vindt buiten het broedseizoen plaats, zodat geen sprake zal zijn van broedende vogels. Daarom zijn dan ook geen negatieve effecten door bijvoorbeeld geluidsverstoring en optische verstoring te verwachten.

Ook zal als gevolg van het evenement geen sprake zijn van aantasting van essentieel foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten. Het plangebied vormt hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van soorten als buizerd en roek. Voor deze soorten is in de directe omgeving in ruime mate alternatief en deels ook hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Bovendien wordt het plangebied slechts voor een korte periode van circa 3 weken als evenemententerrein gebruikt en vinden de evenementen plaats buiten de extra kwetsbare broedperiode. Tijdens deze korte periode buiten het broedseizoen kunnen vogels met jaarrond beschermde nesten uitwijken naar de beschikbare foerageergebieden buiten het plangebied.

Samenvattend kan worden gesteld dat het evenement niet leidt tot negatieve effecten op de te verwachten broedvogels. Wel adviseren we om de komende jaren voorafgaand aan het evenement een inventarisatie naar jaarrond beschermde nesten uit te voeren. Het is namelijk niet helemaal uitgesloten dat zich in de komende jaren alsnog verstoringgevoelige soorten vestigen, zoals roofvogels met jaarrond beschermde nesten. Indien deze soorten zich vestigen, kunnen soortgerichte maatregelen nodig zijn om verstoring van de nestplaats te voorkomen.

Vleermuizen

Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen gaan niet verloren als gevolg van de plannen. Tijdens de evenementen wordt de opgaande beplanting in om het evenemententerrein niet aangelicht zodat verstoring van de vliegroute of foerageergebied van vliegroute door kunstlicht niet aan de orde is.

Tijdens het evenement wordt ook luide muziek afgespeeld. De in Nederland voorkomende vleermuizen zijn ongevoelig voor geluiden onder de 8 tot 10 kHz. De meeste soorten zijn zelfs niet gevoelig voor geluiden onder de 20 kHz (de voor mensen hoorbare frequentie). Geluiden onder deze frequentie worden door de Nederlandse soorten niet als verstoring (of dodelijk) ervaren door vleermuizen (Meijer et al., 2018). Frequenties van festivalgeluid hoger dan 10 kHz doven na enkele honderden meters uit. De frequenties die de meeste soorten het beste horen liggen boven de 20 kHz. Deze fre-

quenties doven zelfs na enkele tientallen meters uit (Van Hooff, 2019). Hierdoor zijn de geluidseffecten van muziekevenementen veel minder ingrijpend voor vleermuizen dan voorheen gedacht en het mogelijke verstoringgebied is erg klein. Bovendien blijft de mogelijke verstoring beperkt tot 3 avonden, waarbij slechts enkele uren (tot 2 uur 's nachts) overlap is met de actieve periode van vleermuizen. Vleermuizen maken gebruik van grote leefgebieden en kunnen tijdens de avonden met muziekgeluid uitwijken naar leefgebied buiten de invloedssfeer van het geluid. De Raad van State heeft in eerdere uitspraken (bijvoorbeeld ABRS 23 juni 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BM8836) aangegeven dat het tijdelijk (doen) wegvlugten voor werkzaamheden naar een rustiger plek niet kan worden aangemerkt als opzettelijke verontrusting in de zin van in de zin van artikel 10 van de Flora- en faunawet. Gezien het zeer plaatselijke en tijdelijke effect en de beschikbaarheid van alternatief en bovendien veel hoogwaardiger leefgebied in de omgeving van het evenemententerrein, is een blijvend effect op vleermuizen door het muziekgeluid op basis van het voorgaande zeker niet te verwachten.

Grondgebonden zoogdieren en amfibieën

Het is zonder voorzorgsmaatregelen niet uitgesloten dat als gevolg van de evenementen kunnen verblijfplaatsen van enkele algemene grondgebonden zoogdieren of amfibieën verloren gaan en hierbij individuen worden verwond of gedood. Deze soorten vallen onder de vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb die in de provincie Fryslân geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt de zorgplicht. Daarom wordt geadviseerd om de vegetatie een week voorafgaand aan de opbouw van het evenemententerrein kort af te maaien. Daardoor zullen eventueel aanwezige amfibieën en grondgebonden zoogdieren zich door het ontbreken van voldoende dekking verplaatsen naar locaties buiten het evenemententerrein, zodat negatieve effecten op beschermde amfibieën en grondgebonden zoogdieren worden voorkomen. Door een strook niet te gebruiken langs het oostelijke bosgebied en maatregelen te nemen zodat mensen het bosgebied niet gaan doorkruisen wordt de rust voor beschermde soorten als das en damhert in het natuurgebied gegarandeerd. Deze maatregelen worden ook genomen voor de houtsingel, waarbij gezorgd wordt dat de mensen alleen op aangewezen doorsteken de houtsingel kunnen doorkruisen. Ook voor de niet-vrijgestelde zoogdier-soorten geldt dat buiten het evenemententerrein ruim voldoende alternatief en deels hoogwaardiger foeragegebied aanwezig is voor de periode dat het terrein in gebruik is voor de evenementen.

Overige soortgroepen

Voor de overige soort(groep)en kunnen negatieve effecten op in het kader van de Wnb beschermde soorten worden uitgesloten, doordat deze niet voorkomen in het plangebied.

Gebiedsbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden, geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN - voormalige Ecologische Hoofdstructuur) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor de provincie Friesland uitgewerkt in de Verordening Rômtte Fryslân 2014. Van belang is dat de provincie geen externe werking kent voor het NNN.

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt verder buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden en weidevogel-leefgebied.

INVENTARISATIE

Het plangebied ligt op een afstand van ruim 8 kilometer ten zuiden van het dichtstbijzijnde in het kader van de Wnb beschermde gebied, te weten Natura 2000-gebied Van Oordt's Mersken.

In het noordoosten grenst het plangebied aan NNN-gebied. Ook het naastliggende bosgebied ligt binnen het NNN (figuur 3)

Het dichtstbijzijnde gebied behorend tot natuur buiten het NNN betreft een houtsingel op 200 meter ten noorden van het plangebied.

Figuur 3. Het NNN (groen) grenzend aan het plangebied.

TOETSING

De meeste effecten op Natura 2000 gebied Van Oordt's Mersken kunnen op voorhand worden uitgesloten door de ligging op ruime afstand van het natuurgebied, de aard van het plan en de inrichting van gebied tussen het plangebied en de Natura 2000-gebied. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld de effecten van optische verstoring of verstoring door licht en geluid worden uitgesloten.

Voor de invloed van het plan op het gebied van stikstofdepositie zijn zowel de verkeerstromen als het gebruik van het terrein van belang. Een toename van stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden is op basis van de grote afstand en de aard van de ontwikkeling (maximaal 3 weken lang en een vervanging van een al bestaand evenement op een andere locatie) niet te verwachten. De te vervangen locatie ter hoogte van de Schoterlandseweg 10, maar ligt een paar honderd meter verder van de nieuwe locatie.

Deze inventarisatie geeft geen aanleiding voor een voortoets in het kader van de Wnb.

Het NNN in Friesland kent geen externe werking. Het plan is daardoor niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Conclusie

Op basis van de uitgevoerde ecologische inventarisatie is gezien de aangetroffen terreinomstandigheden en de aard van het plan voldoende beeld van de natuurwaarden ontstaan.

De evenementen in 2020 en verder kunnen plaatsvinden zonder negatieve effecten op beschermde soorten, mits het evenemententerrein wordt ingericht op de beschreven wijze en mits de vegetatie een week voorafgaand aan de opbouw van het evenemententerrein kort wordt afgemaaid. Daardoor zullen eventueel aanwezige amfibieën en grondgebonden zoogdieren zich verplaatsen naar locaties buiten het evenemententerrein, zodat negatieve effecten op individuen worden voorkomen. Een ontheffing van de Wnb is in dat geval niet nodig.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedenbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. Het plan is daarnaast op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de verordening Romte Fryslân

Literatuur

- Meijer, R.G., J.P. Dwarshuis & K.R. Piening (2018). Wat horen vleermuizen van door mensen geproduceerde geluiden? *Lutra* 61 (2): 297-320
- Van Hoof, A. (2019). Effecten festivalgeluid Groene Ster op broedvogels en vleermuizen. Tauw, R002-1267326AIH-V01